

Intentionsavtal för att minska användningen av tunna plastbärkassar

1 Avtalsparter

Parter i detta avtal är Ålands landskapsregering (nedan LR) och Ålands Näringsliv (nedan ÅN). Enskilda företag kan förbinda sig till detta genom att ansluta sig till avtalet om minskad användning av plastbärkassar via www.barkraft.ax/gronalofte.

2 Utgångspunkter och definitioner

I åtgärdsprogram för Ålands marina miljö 2016–2020, som landskapsregeringen godkänt, föreslås åtgärder för att minska nedskräpningen av Östersjön.

Utvecklings- och hållbarhetsagendan för Åland slår fast att med en kombination av engagemang och medvetna handlingar hos alla aktörer i samhällets alla sektorer är det möjligt att uppnå ett hållbart samhälle.

I Europaparlamentets och rådets direktiv 94/62/EG om förpackningar och förpackningsavfall (ändrat genom direktiv (EU) 2015/720) föreskrivs det om åtgärder för att minska användningen av plastbärkassar. Enligt direktivet kan medlemsstaterna införliva bestämmelserna om plastbärkassar i artikel 4.1a i sin nationella lagstiftning genom ett avtal mellan de behöriga myndigheterna och de berörda sektorerna.

I detta avtal avses med

- *plast* en polymer i den mening som avses i artikel 3.5 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1907/2006 som kan ha tillförts tillsatser eller andra ämnen och som kan fungera som strukturell huvudbeståndsdel i bärkassar,
- *plastbärkassar* bärkassar, med eller utan handtag, av plast och som tillhandahålls konsumenterna på försäljningsställen för varor och produkter,
- *tunna plastbärkassar* plastbärkassar med en vägg tjocklek under 50 mikrometer,
- *lätta plastbärkassar* plastbärkassar med en vägg tjocklek under 15 mikrometer som inte behövs av hygienskäl och inte tillhandahålls för livsmedel som säljs i lös vikt,
- *mycket tunna plastbärkassar* plastbärkassar med en vägg tjocklek under 15 mikrometer som behövs av hygienskäl eller som tillhandahålls som primära förpackningar för livsmedel som säljs i lös vikt, när detta förhindrar matsvinn,

- *försäljningsställe* den plats i butiken där konsumenten betalar sina inköp,
- *detaljhandel* handel med konsumtionsvaror,
- *Bärkraft.ax* är ett nätverk med långsiktiga visioner och strategiska utvecklingsmål för hållbar utveckling som godkänts av landskapsregeringen. Förverkligandet förutsätter samverkan mellan medborgare, offentliga, privata och tredje sektorns aktörer. Genomförandet kräver också mobilisering av ekonomiska resurser av såväl de offentliga finanserna som privata investeringar.

3 Avtalsmål

Avtalet innehåller en överenskommelse om samarbetet för att genomföra de åtgärder som direktivet om förpackningar och förpackningsavfall kräver för att användningen av tunna plastbärkassar ska minska. Avtalsparterna uttalar sin tydliga intention att minska användningen av plastbärkassar som ingår i direktivet.

Syftet med avtalet är att avtala om sådana frivilliga åtgärder för detaljhandeln som garanterar att de mål för att minska användningen av tunna plastbärkassar som ställs i direktivet om förpackningar och förpackningsavfall nås på Åland. Målet med avtalet är att det mål som fastställs i ovan nämnda bestämmelse ska verkställas med hjälp av åtgärder som baserar sig på avtalet. Enligt målet får den årliga användningen av tunna plastbärkassar inte överstiga 40 kassar per person efter den 31 december 2025. Målen innehåller inte begränsningar om användningen av mycket tunna plastbärkassar.

4 Avtalsområden

I regel kan alla de företag inom detaljhandeln som har ett eller flera verksamhetsställen i Åland ansluta sig till intentionsavtalet om plastbärkassar via www.barkraft.ax/gronalofen.

Mål

Ett företag inom handelsbranschen förbinder sig att genomföra åtgärder för att nå det mål som beskrivs ovan i punkt 3.

Anslutning till avtalssystemet

Ett företag ansluts till avtalssystemet då företaget har ingått ett godkänt åtgärdsåtagande om att minska mängden tunna plastbärkassar och meddelat Ålands Näringsliv om att det ansluter sig intentionsavtalet via www.barkraft.ax/gronalofen.

Företagets mål

Företaget beslutar om vilka åtgärder och hur de ska genomföras. Åtminstone följande åtgärder bör ingå:

- att sprida information för att användningen av tunna plastbärkassar ska minskas och nedskräpning förebyggas,
- att fastställa avgifter för tunna plastbärkassar,
- att frånga gratis utdelning av lätta plastbärkassar vid butikskassorna som kunderna tar själva.

5 Avtalsparternas skyldigheter

5.1 Ålands Näringsliv

ÅN åtar sig att arbeta för att medlemsföretagen ska ansluta sig till detta avtal. För att uppnå målen ska ÅN:

- uppmuntra och vägleda företag i hur de kan ansluta sig till avtalet om plastbärkassar,
- stödja branschens rådgivnings- och upplysningskampanjer om hur man kan minska användningen av plastbärkassar,
- övervaka hur åtagandena för att minska mängden plastbärkassar uppfylls för de företag som anslutit sig till avtalet, detta eventuellt tillsammans med den tillsynsmyndighet som har producentansvaret samt landskapsregeringen,
- vid behov utse representanter till en styrgrupp som kan styra och följa med hur avtalet verkställs,
- delta i utvecklingen av visionen inom www.barkraft.ax vad gäller verkställandet av detta intentionsavtal tillsammans med LR och de företag som ansluter sig till detta avtal.

5.2 Landskapsregeringen

För att uppnå målen ska LR, med beaktande av det anslag som står till förfogande:

- förbinda sig att tre (3) år efter att avtalet ingicks bedöma effekten av åtgärderna när det gäller att minska användningen av tunna plastbärkassar och förebygga nedskräpning. Om bedömningen visar att de åtgärder som vidtagits inte är effektiva ska LR börja bereda lagstiftning för att minska användningen av tunna plastbärkassar,
- vid behov, utse en styrgrupp som övervakar hur åtgärdsprogrammet verkställs
- stödja rådgivnings-, utbildnings- och försöksprojekt samt genomförandet av dessa tillsammans med andra avtalsparter.
- att koordinera informationsåtgärder där man vägleder konsumenter att minska användningen av plastkassar.

6 Rapportering

Företagen rapporterar årligen inom februari månad, med början år 2018, det antal plastbärkassar som försålts under föregående år.

7 Avtalets giltighet och uppsägning

Detta avtal träder i kraft då det undertecknats, och avtalet är giltigt till och med den 31 december 2025.

Om bedömningen enligt punkt 5.2 visar att man sannolikt inte kommer att uppnå de mål som satts för 2025, har bägge parter rätt att säga upp avtalet så att det upphör att gälla inom sex (6) månader. Efter att avtalet har sagts upp ska landskapsregeringen bereda förslag om behövliga lagstiftningsåtgärder enligt punkt 5.2.

Underskrifter

Mariehamn den 8 mars 2021

Alfons Röblom
Minister
Ålands landskapsregering

Jan-Erik Rask
Verkställande direktör
Ålands Näringsliv r.f.